

”Kop, kop, hei, meil oli tällänen keikka”

Poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö Päijät-Hämeen alueella

Antti Ikonen

11/2019

Tiivistelmä

Tekijä Antti Ikonen	Tutkinto Poliisi (AMK)
Julkaisun nimi ”Kop, kop, hei, meil oli tällänen keikka” Poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö Päijät-Hämeen alueella	Julkisuusaste Julkinen
Ohjaaja Jyrki Lounaskorpi & Nipa Puolamäki	Opinnäytetyön muoto Tutkimuksellinen opinnäytetyö
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä käsitellään poliisin ja sosiaalipäivystyksen välistä yhteistyötä Päijät-Hämeen alueella. Opinnäytetyön tutkimuksellinen osuus keskittyy Lahden pääpoliisiasemalle, jossa suurin osa näiden viranomaisten välisestä yhteistyöstä tapahtuu. Opinnäytetyö alkaa aihealueeseen liittyvällä käsitelmäärittelyllä, jonka jälkeen paneudutaan tarkemmin yhteistyön teemoihin. Opinnäytetyön loppuosa keskittyy tutkimukselliseen osuuteen ja tutkimustuloksiin.</p> <p>Opinnäytetyö on toteutettu laadullisella tutkimusmenetelmällä. Opinnäytetyössä on haluttu selvittää yhteistyön tämänhetkistä tilaa. Tutkimukseen on haastateltu sekä poliisin että sosiaalipäivystyksen edustajia, yksi haastateltavista edustaa molempia. Haastattelujen perusteella yhteistyö Päijät-Hämeen alueella on poikkeuksellisen hyvää. Tutkimuksessa käy ilmi, että ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijainnilla Lahden pääpoliisiasemalla on tässä yhteistyössä tärkeä merkitys. Haastateltujen henkilöiden kertoman perusteella läheinen yhteistyö sujuvoittaa yhteisten tehtävien hoitoa ja vapauttaa poliisin resursseja toisiin tehtäviin.</p> <p>Valtakunnan tasolla useat sosiaalipäivystykset ovat jo siirtyneet poliisiasemilta sairaaloihin, sosiaalihuoltolain ohjaamana. Käytännön työssä Päijät-Hämeen alueella ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijainti poliisiasemalla on kuitenkin osoittautunut toimivaksi ratkaisuksi, jota tutkimuksen perusteella ei ole tarvetta eikä syytä muuttaa.</p>	
Sivumäärä 37	Tarkastuskuukausi ja -vuosi Marraskuu 2019
Avainsanat Poliisi, sosiaalipäivystys, poliisin tehtävät, moniviranomaisyhteistyö	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	2
2 TUTKIMUKSEN RAKENNE JA TARKOITUS	4
2.1 Tutkimusmenetelmät	4
2.2 Tutkimuksen toteuttaminen	5
2.3 Tutkimuskysymykset.....	7
2.4. Reliabiliteetti ja valideetti	8
3 TUTKIMUKSEEN LIITTYVÄÄ KÄSITEMÄÄRITTELYÄ	10
3.1 Poliisin tehtävät	10
3.2 Valvonta- ja hälytystoiminta	10
3.3 Rikostorjunta	11
3.4 Poliisin ennalta estävä toiminta	12
3.4.1 Ankkuritoiminta.....	12
3.5 Sosiaalipäivystys	14
4 YHTEISTYÖ VIRKA-APUUN LIITTYVISSÄ ASIOISSA	16
4.1 Poliisin velvollisuus antaa virka-apua sosiaalitoimelle	16
4.2 Poliisin oikeus saada virka-apua sosiaalitoimelta	17
5 POLIISIN JA SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN YHTEISTYÖ.....	19
5.1 Poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyön historia Lahden seudulla	19
5.2 Yhteistyön tilanne tänäpäivänä.....	21
6 HAASTATTELujen TOTEUTUS	22
6.1 Haastateltavat henkilöt	22
6.2 Haastattelujen toteutus.....	23
7 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYYSI	24
7.1 Sijainnin merkitys yhteistyöhön.....	24
7.2 Rikostutkinnan kanssa tehtävä yhteistyö.....	25
7.3 Alaikäiset rikosentekijät	26
7.4 Lastensuojeluilmoituksista	27
7.5 Poliisin työn tehokkuuden lisääminen.....	28
7.6 Sijainnin merkitys sosiaalipäivystäjien turvallisuuteen	29
7.7 Yhteistyö sairaalasta käsin	29
7.8 Yhteistyön kehittäminen sekä tulevaisuuden näkymät.....	30
8 POHDINTAA	33
8.1 Johtopäätökset	33
8.2 Tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus	34
8.3 Jatkotutkimusideat.....	35
LÄHTEET	36

1 JOHDANTO

Päätin tehdä opinnäytetyöni poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyöstä, koska olin kuullut, että Päijät-Hämeen alueella sosiaalipäivystys toimii ympärivuorokautisesti Lahden pääpoliisiasemalla Hennalan Leijonassa. Juuri ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys Lahden pääpoliisiaseman tiloissa antoi mielenkiintoisen näkökulman tarkastella yhteistyötä. Päijät-Hämeen keskussairaalassa Akuutti 24:ssä toimii sosiaalipäivystyksen toinen yksikkö, mutta Akuutin toimipisteessä on rajatummalla aukioloajat ja siellä sosiaalipäivystäjinä toimii sosiaaliohjaajat.¹ Monissa kunnissa sosiaalipäivystys on toiminut aikaisemmin poliisiasemilla, mutta nyttemmin sosiaalipäivystykset ovat siirtymässä lainsäädännön ohjaamana kokonaan sairaaloiden tiloihin, terveydenhuollon päivystyksen yhteyteen.

Tutkiessani aiempia opinnäytetöitä aihealueesta huomasin, että poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyöstä on tehty jonkin verran tutkimuksia sosiaalitoimen näkökulmasta sosiaalialalle valmistavien oppilaitosten opinnäytteinä, esim. yliopistoissa sekä ammattikorkeakouluissa. Aihetta ei ole tietääkseni tutkittu poliisin näkökulmasta ollenkaan.

Aihe on omasta mielestäni tärkeä, koska olen itse huomannut sekä kuullut työkavereiltani työharjoitteluni aikana, miten suuri hyöty sosiaalipäivystyksen kanssa tehtävästä yhteistyöstä on poliisitoiminnan eri aloilla. Poliisille ja sosiaalitoimelle tulee yhteisiä tehtäviä lähes päivittäin, joten yhteistyön sujuvuus on erittäin tärkeää kummallekin viranomaiselle. Toimiva yhteistyö on tärkeää sekä viranomaisten, mutta myös kansalaisten näkökulmasta. Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyön hyöty ja tehokkuus korostuu erityisesti, kun sosiaalipäivystys on sijoitettuna poliisiasemalle. Etuja olen havainnut työharjoittelussani sekä kenttätöissä että rikostutkinnassa työskennellessäni.

Moniammatillisen yhteistyön sujuvuuden merkitys korostuu resurssien ollessa tiukoilla. Ajankohtaiseksi aiheen tekee poliisin resurssit, jotka ovat niukat, tämä näkyy erityisesti kenttätöissä ja rikostutkinnassa. Ajankohtaisuutta tukee myös se, että Sosiaalihuoltolain 29 a § perusteella 1.1.2018 alkaen sosiaalipäivystys tulisi siirtää sairaaloihin. Tämän siirron tarkoituksena on varmistaa palveluiden yhdenvertainen saatavuus, riittävä osaaminen, asiakas- ja potilasturvallisuus sekä hillitä kustannusten kasvua.² Sosiaalihuoltolain soveltamisoppaan mukaan laki ei edellytä kuitenkaan koko sosiaalipäivystystoiminnan siirtämistä terveydenhuollon päivystyksen piiriin. Ohjeistuksen mukaan kunnilla on edelleen mah-

¹ Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä 2018

² Holopainen ym. 2019, 13

dollisuus kehittää sosiaalipäivystystoimintaa alueellisten tarpeiden ja olemassa olevien hyvien käytäntöjen mukaisesti. Oppaassa todetaan erikseen, että toimivat mallit esimerkiksi poliisin kanssa on mahdollista säilyttää.³

Tämän opinnäytetyön tavoitteena on tutkia poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä Päijät-Hämeen alueella sosiaalipäivystyksen ollessa sijoitettuna ympärivuorokautisesti Lahden pääpoliisiasemalle. Tutkimuksen aihealueen rajaamiseksi päätin keskittää yhteistyön tarkastelun Päijät-Hämeen alueelle. Läheisen sijainnin sekä ympärivuorokautisen päivystyksen takia poliisin ja sosiaalipäivystyksen välinen yhteistyö tehdään pääosin Lahden pääpoliisiasemalla, jonka takia pyrin keskittämään yhteistyön tarkastelun tarkemmin pääpoliisiasemalle.

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää muun muassa, miten sosiaalipäivystyksen sijainti vaikuttaa poliisin kanssa tehtävään yhteistyöhön. Yhtenä ydinkysymyksenä on selvittää, onko yhteistyön kannalta merkitystä sillä, missä sosiaalipäivystys sijaitsee. Tarkastelen myös sitä, mihin suuntaan yhteistyötä olisi tarpeen kehittää tulevaisuudessa.

³ Sosiaali- ja terveysministeriö 2017, 90

2 TUTKIMUKSEN RAKENNE JA TARKOITUS

2.1 Tutkimusmenetelmät

Käytin opinnäytetyössäni kvalitatiivista eli laadullista tutkimusmenetelmää. Laadullinen tutkimus tutkii yksittäistä tapausta ja pyrkii tarjoamaan uusia tapoja ymmärtää tutkittavaa ilmiötä. Luonteeltaan laadullinen tutkimus on kokonaisvaltaista tiedon hankintaa ja kuten myöhemmin kerrotaan tarkemmin. Aineistoa pyritään kokoamaan todellisissa tutkittavan kohteen olosuhteissa.⁴ Tässä tutkimuksessa olen pyrkinyt haastattelemaan työntekijöitä, jotka ovat poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyön kanssa tekemisissä lähes päivittäin, jokapäiväisen työn olosuhteissa.

Laadullinen tutkimus tarkoittaa käytännössä siis kaikkia niitä tutkimusta, joiden avulla pyritään ”löydöksiin” ilman määrällisiä keinoja. Laadullinen tutkimus hyödyntää psykologian ja muiden käyttäytymistieteiden oppeja. Tutkimus sopii hyvin toiminnan kehittämiseen, vaihtoehtojen etsimiseen ja sosiaalisten ongelmien tutkimiseen. Sen avulla voidaan myös antaa virikkeitä tulevaisuuden varalle erilaisille jatkotutkimuksille. Laadullisesta tutkimuksesta käytetään myös termiä aineistolähtöinen tutkimus, joka kuvaakin kyseistä tutkimusmenetelmää erittäin hyvin.⁵

Tutkimuksen tavoitteena on tutkittavan ilmiön kuvaaminen, ymmärtäminen sekä tulkinnan antaminen. Tutkimuksen kautta pyritään ymmärtämään ilmiötä syvällisemmin. Laadullinen tutkimus mahdollistaa tutkittavan ilmiön syvällisen ymmärtämisen ja tämän kautta mahdollistaa ilmiön syvällisemmän kuvaamisen ja selittämisen. Tutkimuksessa lähtökohtana ei ole teorian tai hypoteesien testaaminen vaan aineiston monipuolinen tarkastelu. Tutkimuksessa pyritään saamaan yhdestä havaintoyksiköstä irti mahdollisimman paljon eli tapausta käsitellään perusteellisesti ja syventyneesti. Laadullisen tutkimuksen tulos pätee vain yksittäisen tutkimuskohteen osalta, joten siitä ei voida tehdä yleistyksiä.⁶

Laadullisessa tutkimuksessa keskitytään siihen, kuinka ihmiset kokevat ja näkevät arkitodellisuuden. Tutkija itse on tiedon analysoinnin pääasiallinen väline, jonka kautta tutkimustulokset rakentuvat. Tämän näkökulman vahvistamiseksi olen tuonut myös omia näkemyksiä ja kokemuksia tutkittavan aiheen tiimoilta.

⁴ Kananen 2017, 34

⁵ Kananen 2017, 35

⁶ Kananen 2017, 36

Aineiston avulla pyritään etsimään ratkaisu tutkimusongelmaan. Aineiston keruumenetelmät riippuvat kuitenkin siitä, mihin tutkimuksessa pyritään. Laadullisessa tutkimuksessa aineistona toimivat esimerkiksi erilaiset asiakirjat ja haastattelut. Myös havainnointi voi toimia aineistona. Työharjoittelussani Lahden pääpoliisiasemalla minulla on ollut noin 10 kuukauden ajan erinomainen mahdollisuus havainnoida ja tarkastella paikanpäällä tutkimukseni aihetta, poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä.

”Laadulliseen tutkimukseen liittyy suora kontakti tutkittava ja tutkijan välillä. Tutkija menee ilmiön pariin ”kentälle” haastattelemaan (haastattelut, teemahaastattelut) tai havainnoimaan. Tutkimus tehdään aidossa kontekstissa.”⁷

Haastatteluja on monenlaisia, mutta yleisimpiä kyselytyyppisiä haastatteluja ovat esimerkiksi teemahaastattelu sekä lomakehaastattelu. Lisäksi haastatteluja voidaan luokitella osallistujamäärän mukaan yksilö tai ryhmähaastatteluiksi.⁸ Tässä opinnäytetyössäni käytän pääasiallisesti yksilöllisiä teemahaastatteluja ja olen päättänyt haastateltavien määrän selkeään rajaamiseen, jotta tutkimusaiheessa päästään pureutumaan pintaa syvemmälle. Aion käyttää haastatteluissani myös syvähaastattelun tutkimusnäkökulmia. Tämän tyyppisissä haastatteluissa ei ole mielekästä käyttää perinteistä satunnaisotantaa, jossa haastateltavat valitaan täysin satunnaisesti, koska tavoitteena on saada tarkkaa tietoa. Tässä tutkimuksessa on mielestäni tärkeää haastatella henkilöitä, joilla on pitkä kokemus työssään, jotta haastateltavien kokemukset ja näkökulmat tulisi mahdollisimman hyvin hyödynnetyksi tutkimuskysymysten kannalta. Tutkimus tehdään siis aidossa tutkittavan kohteen olosuhteissa.

Laadullinen tutkimus on useimmiten kuvailevaa ja tutkijan onkin hyvä olla kiinnostunut tutkittavavasta ilmiöstä. Tutkimusmenetelmät vaikuttavat saatuihin tuloksiin ja laadullisen tutkimuksen päättelyn logiikka eteneekin useasti yksittäisistä havainnoista tutkimustuloksiin.

2.2 Tutkimuksen toteuttaminen

Tämän opinnäytetyön lähestymistapa on käytännöllinen. Tutkimukseni nousee suoraan poliisityön arjesta ja siinä kohdattavasta moniammatillisesta viranomaisyhteistyöstä. Vi-

⁷ Kananen 2017, 36

⁸ Kananen 2017, 88

ranomaisyhteistyö Päijät-Hämeessä on jokapäiväistä, koska ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys sijaitsee poliisiasemalla.

Tutkimusprosessi alkoi alustavan aiheen valitsemisella ja tutkimuskysymysten muodostamisella. Tästä siirryin vaiheeseen, jossa kokosin aiheeseen liittyvää materiaalia sekä perehdyin keräämääni aineistoon. Teoriapuoleen hyödynsin kirjallisuutta sekä sähköisistä lähteistä löytämiäni julkaisuja. Tämän lisäksi teoriapuolella oli vahvasti mukana eri lakitekstit. Kaikkea teoriaa ei kuitenkaan löytynyt julkaisuista, joten hankin tietoa myös henkilölähteiden muodossa sähköpostikeskustelujen kautta, varsinkin yhteistyön historiaan liittyvät kysymykset olivat tällaisia. Materiaalin hankkimisen ohessa pyrin siihen, että aineisto olisi mahdollisimman ajantasaista, joka puolestaan puhuu tutkimuksen luotettavuuden puolesta. Teoriaa kirjoittaessani pyrin myöskin hyödyntämään omaa opinnoissa sekä työharjoittelussa saamaani kokemusta niissä määrin, kun se oli mahdollista. Teoriaan perehtymisen jälkeen aloin valmistautumaan haastatteluihin. Tätä varten minun tuli valita sopivat haastateltavat henkilöt tutkimukseni kannalta. Tutkimukseni keskittyy paikallistasolle Päijät-Hämeeseen, joten oli luontevaa haastatella kyseisen alueen poliiseja sekä sosiaalityöntekijöitä.

Haastattelin tätä opinnäytetyötä varten 3 poliisimiestä, joista kaksi oli naisia. Haastateltavat poliisit työskentelevät jokainen poliisin eri sektoreilla. Tähän viranomiasyhteistyöhön liittyen haastattelin kahta päivystävää sosiaalityöntekijää, joista toinen toimii Päijät-Hämeen sosiaalipäivystyksen johtavan sosiaalityöntekijän sijaisena ja toisella haastateltavalla on kokemusta sekä sairaalassa että poliisiasemalla tehtävästä sosiaalipäivystystyöstä.

Haastateltavat henkilöt valitsin harkinnanvaraisella satunnaisella otannalla heidän ammatin liittyvän työkokemuksen perusteella. Tarkemmin valitsin haastateltavat niin sanotulla lumipallotekniikalla,⁹ eli käytin työharjoittelussani saamiani kontakteja poliisiasemalla ja niiden avulla pohdin haastateltavien valintaa. Mielestäni se, että valitsin haastateltaviksi poliiseja, joiden kanssa olin harjoitteluni aikana muutenkin ollut jonkin verran tekemisissä, mahdollisti syvemmän keskustelun aiheesta. Haastateltavien valinnassa pyrin heidän työkokemuksensa lisäksi siihen, että haastateltava on aidosti kiinnostunut aiheesta ja he halusivat vapaaehtoisesti mukaan tutkimukseen. Vaikka haastateltavat lupautuivatkin mukaan tutkimukseen, minulla ei ollut ennakkoon tiedossa heidän kantaansa yhteistyöhön liittyen.

⁹ Saarinen-Kauppinen & Puusniekka 2006

Kuten aiemmin mainitsin, tein tietoisesti valinnan pitämällä haastateltavien määrän suppeana. Vaikka määrällisesti haastateltavia oli viisi henkilöä, kiinnitin erityistä huomiota haastateltavien työkokemukseen. Haastateltavien poliisien suppeaan määrään vaikutti osaltaan sääntö, jonka mukaan, mikäli haastattelee enemmän kuin viittä poliisihallinnon edustajaa, tarvitaan tutkimuslupa Poliisiammattikorkeakoululta.¹⁰ Saamani tiedon mukaan Poliisiammattikorkeakoulun tutkimuslupaprosessi on hidas, koska hakemuksia on paljon. Aikaisempien kurssien opiskelijoiden mukaan tutkimuslupaprosessissa saattaa kestää jopa useita kuukausia, joten en nähnyt tarpeelliseksi tutkimukseni kannalta lisätä haastateltavien poliisien määrää. Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymällä on periaate, että jokaiseen tutkimukseen tarvitaan tutkimuslupa. Tässä tutkimuksessa halusin haastatella Päijät-Hämeen sosiaalipäivystyksen työntekijöitä, joten hain tutkimusluvan sosiaalipäivystyksestä vastaavalta tulosaluejohtajalta ja sainkin sen nopeasti. Saatuaani tutkimusluvan sosiaalitoimen puolelta, aloitin haastattelut.

Tutkimukseni käytännöllinen lähestymistapa mahdollisti myös omakohtaisen työharjoittelussa saamani kokemuksen hyödyntämisen. Pysin varsinkin tutkimuksen tuloksissa tuomaan hieman omaa näkökulmaa yhteistyön toimivuudesta.

2.3 Tutkimuskysymykset

Opinnäytetyöprosessin alkuvaiheessa alustavan aiheen valinnan jälkeen aloin miettimään aiheeseeni liittyviä tutkimuskysymyksiä ja päädyin seuraaviin.

1. Sosiaalipäivystyksen sijainnin merkitys poliisin kanssa tehtävän yhteistyön kannalta Päijät-Hämeen alueella.

Tämä tutkimuskysymys on suhteellisen laaja, koska se pitää sisällään monta pienempää kysymystä. Kuten olen aikaisemmin tuonut esille, Lahden pääpoliisiasemalla sijaitsee ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys. Tämän takia tarkasteltaessa poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä Päijät-Hämeen alueella, voidaan sijaintia pitää merkityksellisenä seikkana yhteistyötä tutkittaessa. Sijainti pitää sisällään myös yhteydenpitoon ja tiedonvaihtoon liittyviä kysymyksiä sekä sosiaalipäivystäjien turvallisuuden liittyviä asioita.

¹⁰ Haikansalo ym. 2019

2. Mitä lisäarvoa ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys poliisiaseman tiloissa tuo poliisille Päijät-Hämeessä yhteistyötä ajatellen.

Toiseen tutkimuskysymykseen sisältyy kaikenlainen yhteistyön sujuvoittaminen sekä yhteistyön tehokkuuden tutkiminen. Ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys toimii kirjaimellisesti ympäri vuoden, kaikkina kellonaikoina, joka päivä. Tarkoituksena on avata yhteistyön etuja laajemmin.

3. Miten ja mihin suuntaan poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä olisi tarpeen kehittää Päijät-Hämeen alueella?

Kolmas tutkimuskysymys keskittyy yhteistyön tulevaisuuden näkyymiin sekä kehityskoh-teisiin kokonaisvaltaisesti. Onko ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijainti jatkos-sa poliisiasemalla tarkoituksenmukaista tulevaisuuden yhteistyötä ajatellen.

2.4. Reliabiliteetti ja validiteetti

Tieteellistä työtä tarkastellaan usein luotettavuuskäsitteiden avulla, jotka toimivat mittareina tutkimustulosten onnistumisen kannalta. Tässä opinnäytetyössä pyrin käsittelemään tutkimukseni luotettavuutta kahden keskeisen luotettavuusmittarin avulla: reliabiliteetin ja validiteetin. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tutkimustulosten pysyvyyttä, eli mikäli tutkimus uusitaan, saadaan tutkimustuloksiksi samat tulokset.¹¹ Validiteetti puolestaan liittyy tutkimuksen toteutukseen, eli pyritään tutkimaan tutkimuksen kannalta oleellisia ja oikeita asioita.¹²

Jorma Kananen on teoksessaan ”Laadullinen tutkimus – pro graduna ja opinnäytetyönä”¹³ nimennyt laadullisen tutkimuksen yleiset luotettavuuskriteerit ja esittelen ne lyhyesti seuraavaksi:

- *Informantin vahvistus (tutkitun kannalta)*, eli haastateltavien annetaan lukea ja vahvistaa tutkimustulokset. Tällä vahvistetaan se, että tutkija on ymmärtänyt ja analysoinut haastateltavan sanomiset oikein.
- *Vahvistettavuus*, yritetään saada tutkimustulokselle vahvistusta muista tehdyistä tutkimuksista tai muissa tutkimuksissa käytetyistä aineistoista. Mikäli muut tutki-

¹¹ Kananen 2017, 175

¹² Kananen 2017, 176

¹³ Kananen 2017, 176-179

mukset ja aineistot tukevat tutkimustulosta, on se omiaan lisäämään tutkimuksen luotettavuutta.

- *Arvioitavuus/dokumentaatio*, luotettavuustarkastelu perustuu riittävään dokumentaatioon, eli kerätään riittävästi dokumentaatiota tutkimusprosessin eri vaiheista.
- *Tulkinnan ristiriidattomuus*, pyritään siihen, että toinen tutkija päätyisi samaan johtopäätökseen kuin tutkimuksen tekijä. Aineistojen tulkinnoissa voi olla kuitenkin eroja varsinkin, kun aineisto on kerätty teemahaastattelulla. Samasta aineistosta voidaan tehdä monenlaisia päätelmiä vaihtamalla tarkastelukulmaa sekä tutkimusongelmaa.
- *Saturaatio (kylläntyminen)*, tutkimustulokset alkavat toistua. Saturaatiossa voidaan puhua esimerkiksi silloin, kun useat haastateltavat alkavat toistamaan samoja asioita, eikä uusia näkökantoja tahdo löytyä.
- *Aikaisemmat tutkimukset aiheesta (kriteerivaliditeetti)*, vahvistusta tutkimustuloksen luotettavuudelle voidaan hakea myös muista tutkimuksista, mikäli niissä on päädytty samankaltaisiin tutkimustuloksiin.

Käsittelen opinnäytetyön ”tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus” -osuudessa tutkimuksen luotettavuutta muun muassa näiden edellä mainittujen kriteereiden perusteella.

3 TUTKIMUKSEEN LIITTYVÄÄ KÄSITEMÄÄRITTELYÄ

3.1 Poliisin tehtävät

Poliisi toimii kansalaisten yleiseen hyvinvointiin liittyvien turvallisuuspalveluiden tuottajana, muun muassa rikollisuuden torjuna sekä samaan aikaan yhteiskuntajärjestyksen turvaajana. Nämä ovat olleet poliisin perustehtävien keskeiset tukipilarit kautta aikojen.

Poliisin työ on määritelty tarkkaan laissa. Heti poliisilain ensimmäisen luvun ensimmäisessä pykälän ensimmäisessä momentissa määritellään poliisin keskeisimmät tehtävät:

” Poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Poliisi toimii turvallisuuden ylläpitämiseksi yhteistyössä muiden viranomaisten sekä yhteisöjen ja asukkaiden kanssa ja huolehtii tehtäviinsä kuuluvasta kansainvälisestä yhteistyöstä.”¹⁴

Poliisin keskeisin tehtävä yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen, joka liittyy yleiseen yhteiskunnalliseen rauhaan. Jos ja kun yhteiskunnallinen rauha kuitenkin järkkyy ja rikoksia tapahtuu, velvoittaa pykälä poliisia paljastamaan, selvittämään sekä saattamaan syyteharkintaan tapahtuneet rikokset. Poliisilla on myös velvollisuus toimia yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Tässä opinnäytetyössäni keskityn poliisin viranomaisyhteistyöhön sosiaalipäivystyksen kanssa.

3.2 Valvonta- ja hälytystoiminta

Valvonta- ja hälytystoimintaa tekevät pääasiassa virkapukuiset poliisimiehet, tässä on siis kysymys perinteisestä järjestyspoliisin työstä. Valvonta- ja hälytystoimintasektorilla työskentelevät pääasiallisesti kaksi henkilöä käsittävät poliisipartiot, jotka puolestaan ovat kenttäjohtajan alaisuudessa.

Valvonta- ja hälytystoiminnan hälytystehtävät tulevat pääsääntöisesti ”toimeksiantoina” hätäkeskukselta viranomaisverkon päätelaitteisiin eli VIRVE-radioihin. Hälytystehtävät partio hoitaa erikseen sovittujen käytäntöjen mukaisesti. Tehtäviä valvonta- ja hälytyssektorille voi tulla myös muuta kautta, esimerkiksi toisilta viranomaisilta taikka yksityisiltä

¹⁴ Poliisilaki 1:1§

henkilöiltä virka-apupyynnöinä. Poliisi saa myös tehtäviä yksittäisiltä kansalaisilta valvontatehtävien ohessa, tällaiset tehtävät on kuitenkin hyvä erottaa virka-apupyynnöistä.

Valvonta- ja hälytystoimintasektorin poliisipartio suorittaa hälytystehtävien ohella myös yleistä järjestyksen (YJ) ja turvallisuuden (T) valvontaa. YJT:n valvonta näkyy pääasiassa poliisien läsnäolona katukuvassa sekä erilaisissa yleisötapahtumissa. YJT:n valvonta on tärkeä peruspilari poliisin ennalta estävässä toiminnassa. Pelkällä läsnäolollaan poliisi lisää kansalaisten turvallisuudentunnetta ja luottamusta yhteiskuntarauhaan.¹⁵

3.3 Rikostorjunta

Kuten aiemmin on todettu, poliisilain ensimmäisen luvun ensimmäinen pykälä määrittää poliisin toimintaa laaja-alaisesti. Tässä pykälässä on mainittu myös rikostorjunnan tehtävistä: rikosten ennalta estäminen, paljastaminen, selvittäminen sekä syyteharkintaan saattaminen. Rikostorjunta ei kuitenkaan ole yksiselitteinen käsite.

Rikostorjunnasta yleisin ja tutuin poliisitoimi on rikosten esitutkinta. Esitutkinnassa rikostutkijat pyrkivät selvittämään tutkinnanjohtajan johdolla muun muassa tapahtuneen rikoksen teko-olosuhteet, asianosaiset, aiheutettu vahinko taikka saavutettu hyöty.¹⁶ Esitutkintaa johtaa tutkinnanjohtaja, joka on yleensä päällystöön kuuluva virkamies rikoskomisario tai rikosyliomisario. Poikkeuksiakin kuitenkin on, sillä asian laatuun liittyvästä syystä esitutkinnassa tutkinnanjohtajana voi myös toimia alipäällystöön kuuluva virkamies rikosylikonstaapeli tai ylikonstaapeli.¹⁷ Tutkinnanjohtaja päättää esitutkinnan aloittamisesta, linjaa tutkintaa sekä tarvittaessa tekee päätöksen tutkinnan lopettamisesta.

Yleisin tapa, jolla rikoksia selvitetään, on perinteiset kuulustelut. Kuulusteluissa rikostutkija kuulustelee esitutkinnan asianosaiset sekä mahdolliset todistajat. Asianosaisia ovat rikoksesta epäilty, asianomistaja sekä mahdollinen muu henkilö yleensä todistaja, johon tapahtunut rikos ja rikoksen selvittäminen voivat vaikuttaa.¹⁸ Tämän lisäksi poliisi voi rikoksen vakavuus huomioon ottaen käyttää rikosasian selvittämiseen tiettyjä pakkokeinoja, joista päättää kuitenkin aina päällystöön kuuluva virkamies. Pakkokeinolaki säätelee pakkokeinoja.¹⁹ Pakkokeinoilla tarkoitetaan toimenpiteitä, joilla tarvittaessa fyysistä pakkoa-

¹⁵ Kuusinen 2017

¹⁶ Esitutkintalaki 1:2§

¹⁷ Esitutkintalaki 2:2§

¹⁸ Esitutkintalaki 2:5§

¹⁹ Pakkokeinolaki 1:1§

kin käyttäen puututaan yksilön lailla suojattuihin oikeushyviin rikosprosessin häiriöttömän etenemisen ja aineellisen oikean tuloksen selvittämisen turvaamiseksi.²⁰

3.4 Poliisin ennalta estävä toiminta

Poliisin pyrkii ennalta estävän toiminnan kautta yhteiskunnan turvallisuuden parantumiseen sekä kokonaisvaltaiseen rikosten torjuntaan. Poliisin ennalta estävä toiminta on kaikkien poliisin tekemiseen sisältyvä toimintatapa, jota tehdään kaikilla poliisinorganisaation tasoilla. Ennalta estävä toiminta muodostuu jokapäiväisestä tehdystä poliisitoiminnasta sekä erityistoiminnasta, jossa tähdätään juuri ennalta estävän turvallisuuden parantamiseen.²¹ Minun opinnäytetyöhöni liittyvästä erityistoiminnasta päätin nostaa esille Ankkuritoiminnan, joka toimii hyvässä yhteistyössä myös sosiaalipäivystyksen kanssa.

3.4.1 Ankkuritoiminta

Ankkuritoiminta on moniammatillista yhteistyötä, jonka tarkoituksena on edistää lasten ja nuorten hyvinvointia, muun muassa puuttamalla nuorten rikoksentekijöiden toimintaan ennen rikoskierteen muodostumista. Ankkuritoiminta syntyi ja käynnistyi Ankkurihankkeen yhteydessä Hämeenlinnassa vuosina 2004 – 2006 viranomaisten aloitteesta. Kokemukset hankkeesta olivat niin positiivisia, että toiminta vakiintui projektin aikana pysyväksi toimintamuodoksi Hämeenlinnan seudulla. Hankkeen jälkeen Ankkuritoiminta laajeni Riihimäelle sekä Forssaan.²² Päijät-Hämeen ankkuritoiminta on alkanut Lahdessa vuonna 2011.

Ankkurin tavoitteena on pyrkiä ehkäisemään myös muun muassa väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista iästä riippumatta ja näin lisätä maamme sisäistä turvallisuutta. Ankkurityöryhmässä toimii poliisin, sosiaalialan, terveydenhuollon ja nuorisotoimen asiantuntijoita.²³ Ankkurin toiminnan kohderyhmänä on rikoksilla oireilevat alle 18 -vuotiaat nuoret. Toiminta puuttuu nuoren rikollisen käyttäytymisen lisäksi myös muuhun häiriö-

²⁰ Haapaniemi & Rantaeskola 2018

²¹ Kankainen & Saira 2014, 2

²² Sisäasianministeriö 2013, 12

²³ Moilanen ym. 2019, 17

käyttäytymiseen, joka ei välttämättä ylitä rikosilmoituksen kynnystä. Ankkuritoiminta voi tukea nuoria ja perheitä myös perhe- ja lähisuhdeväkivaltilanteissa.²⁴

Päijät-Hämeen alueella Ankkuri toimii Lahden pääpoliisiasemalla ja tämän vuoksi yhteistyö poliisin ja sosiaalipäivystyksen kanssa on toimivaa ja tiivistä. Ankkurityöryhmän sosiaalityöntekijä kuuluu Päijät-Hämeen sosiaalipäivystyksen henkilöstöön. Lahden ankkuritoiminta palvelee laajaa aluetta, siihen kuuluu Lahden lisäksi Heinola, Orimattila, Asikkala, Hartola, Hollola, Hämeenkoski, Kärkölä, Padasjoki, Sysmä, Pukkila ja Myrskylä. Päijät-Hämeen ankkuritiimissä toimii tällä hetkellä kaksi vanhempaa rikoskonstaapelia, sosiaalityöntekijä, kolme etsivää nuorisotyöntekijää ja kaksi erityisnuorisotyönohjaajaa.²⁵

²⁴ Moilanen ym. 2019, 24

²⁵ Poliisi 2019

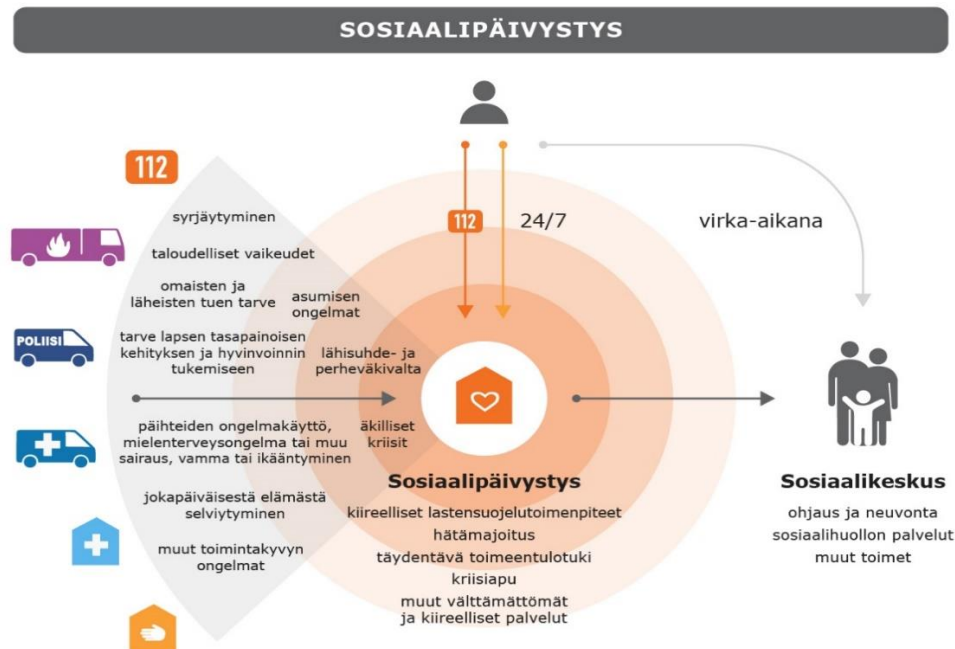
3.5 Sosiaalipäivystys

Sosiaalihuoltolaissa määritellään sosiaalihuollolliset tehtävät, joita toteuttaa sosiaalitoimi. Virka-ajan ulkopuolella sosiaalihuollon välttämättömistä ja kiireellisistä tehtävistä vastaa sosiaalipäivystys. Sosiaalipäivystyksen tehtävät on määritelty sosiaalihuoltolain 3 luvun 29 pykälässä:

”Sosiaalipäivystys on järjestettävä ympärivuorokautisesti kiireellisen ja välttämättömän avun turvaamiseksi kaiken ikäisille. Päivystys on toteutettava siten, että palveluun voi saada yhteyden ympäri vuorokauden ja kiireelliset sosiaalipalvelut voidaan antaa siten kuin tässä tai muussa laissa säädetään. Päivystävissä yksiköissä on oltava riittävät voimavarat ja osaaminen, jotta palvelun laatu ja asiakasturvallisuus toteutuvat.”²⁶

”Sosiaalipäivystystä toteutettaessa on toimittava yhteistyössä ensihoitopalvelun, terveydenhuollon päivystyksen, pelastustoimen, poliisin, hätäkeskuksen ja tarpeen mukaan muiden toimijoiden kanssa.”²⁷

Oheinen kuva 1 kuvaa hyvin sosiaalipäivystyksen toiminnan ja yhteistyön laaja-alaisuutta.

KUVA 1 ²⁸

²⁶ Sosiaalihuoltolaki 3:29§

²⁷ Sosiaalihuoltolaki 3:29§

²⁸ Holopainen ym. 2019, 10

Sosiaalipäivystys on näin ollen yksi tärkeä ja merkittävä osa sosiaalipalveluiden kokonaisuutta. Sosiaalipäivystyksessä huolehditaan kansalaisten välitöntä apua tai puuttumista vaativissa hätätilanteista. Päivystyksellistä sosiaalityötä tehdään kaikilla sosiaalityön sektoreilla. Vaikka iso osa tehtävistä liittyy lastensuojeluun, myös ikäihmisiin liittyvät tehtävät lisääntyvät jatkuvasti. Sosiaalipäivystystyössä toimitaan yhteistyössä eri viranomaisten kanssa, joista Päijät-Hämeen alueella merkittävä yhteistyökumppani on poliisi. Sosiaalipäivystys saa suuren osan tehtävistä hätäkeskuksen kautta. Yksityisellä kansalaisella tulee olla oikeus saada suora yhteys sosiaalipäivystykseen ympäri vuorokauden, ajasta riippumatta.²⁹

Päijät-Hämeen sosiaalipäivystyksen päivystävät sosiaalityöntekijät ja päivystävät sosiaaliohjaajat ovat vastuussa alueella toteutettavasta päivystyksellisestä sosiaalityöstä. Sosiaali- ja terveysministeriön ohjeistuksen mukaan sosiaalipäivystyksen asiakkaita ovat kaikki kiireellistä hoivaa, turvaa ja apua tarvitsevat henkilöt. Sosiaalipäivystyksessä on pystyttävä järjestämään kiireellistä majoitusta, taloudellista tukea ja muita välttämättömiä palveluja tarpeen mukaan.³⁰

Sosiaalipäivystyksessä puututaan välittömiin hätätilanteisiin vuorokaudenajasta riippumatta. Näissä tilanteissa arvioidaan asiakkaan akuuttia palveluntarvetta elämän eri ikävaiheissa ja tilanteissa: esimerkiksi kiireellistä lastensuojeluntarvetta tai vanhuksien akuutteja ongelmatilanteita. Lain laatijan ajatuksena on, että tulevaisuudessa sosiaalipäivystyksessä tarjottaisiin psykososiaalista tukea myös akuuteissa kriisitilanteissa muun muassa lähisuhdeväkivaltatilanteissa tai kuolemantapauksissa. Suuri osa sosiaalipäivystyksistä toimiikin jo sosiaali- ja kriisipäivystyksenä.

²⁹ Sosiaali- ja terveysministeriö, sosiaalipäivystys

³⁰ Sosiaali- ja terveysministeriö, sosiaalipäivystys

4 YHTEISTYÖ VIRKA-APUUN LIITTYVISSÄ ASIOISSA

Virka-avulla tarkoitetaan toimenpiteitä, joissa viranomaisen käyttää omaa toimivaltaansa toisen viranomaisen tehtäväpiirissä. Viranomaisen täten ikään kuin lainaa omaa ydinosaa toiselle viranomaiselle. Tällä yhteistoiminnalla virka-apua tarvitseva osapuoli varmistaa oman tehtävänsä päätökseen saattamisen toisen viranomaisen avulla.³¹

Eri viranomaisten yhteistyö ei ole kuitenkaan aina virka-apua. Tässä opinnäytetyössäni käsittelem laajasti poliisin ja sosiaalipäivystyksen välistä yhteistyötä. Yhteistyö ilmeneekin päivittäisessä työskentelyssä monin eri tavoin. Arkisessa tilanteissa esimerkiksi samalle tehtävälle määrätty ensihoidon sekä poliisin partio tekee tehtävällä yhteistyötä ilman, että siitä tulee erillistä virka-apua, sama pätee myös yhteistyöhön sosiaalitoimen kanssa. Poliisin sekä sosiaalipäivystyksen toiminta sivuaa lähes kaikkia elämän aloja, jonka vuoksi yhteistyön tarvetta on paljon ja yhteistyön joustavuus on tärkeää.

4.1 Poliisin velvollisuus antaa virka-apua sosiaalitoimelle

Poliisin velvollisuus virka-avun antamisesta sosiaalitoimelle juontaa juurensa Poliisilain 9 luvun 1 pykälästä, jossa säädetään yleisesti poliisin antamasta virka-avusta. Pykälän mukaan poliisin on annettava virka-apua viranomaiselle, jos niin erikseen säädetään. Poliisin on myös annettava virka-apua toiselle viranomaiselle, mikäli se on välttämätöntä jonkin laissa säädetyn valvontavelvollisuuden toteuttamiseksi ja virka-apua pyytävää viranomaisesta estetään suorittamasta virka-tehtävää. Jos laissa ei muutoin säädetä, päättää virka-avun antamisesta aina päällystöön kuuluva poliisimies.³² Samassa pykälässä säädetään poliisin mahdollisuudesta antaa virka-apua yksityiselle taholle, mutta en käsittele tässä opinnäytetyössä yksityiselle annettavaa virka-apua, sillä se ei koske välittömästi opinnäytetyöni aihetta. Poliisi on siis velvollinen antamaan virka-apua lukuisille eri viranomaisille, muun muassa sosiaaliviranomaisille, ensihoidolle, rajavartiolaitokselle sekä tulliviranomaisille.

³¹ Hankaniemi 2018

³² Poliisilaki 9:1§

Avaan seuraavaksi käytännön esimerkin tilanteesta, jossa sosiaaliviranomainen tarvitsee virka-apua poliisilta. Esimerkkini liittyy tapahtumaan, jossa sosiaaliviranomainen joutuu puuttumaan perheen yksityisyyden suojaan ala-ikäiseen henkilöön liittyen:

Sosiaaliviranomainen on tehnyt päätöksen lapsen kiireellisestä sijoittamisesta kodin ulkopuolelle. Jo etukäteen tiedetään, että lapsen huoltaja vastustaa sijoitusta ja on käyttäytynyt ennestään aggressiivisesti viranomaisia kohtaan. Kun sosiaaliviranomainen lähtee paneemaan päätöstä täytäntöön eli noutamaan lasta, huoltaja kieltäytyy avaamasta ovea. Tällaisessa tilanteessa sosiaaliviranomaisen toimivalta ei riitä sisäänpääsyyn tarvittaviin keinoihin ja tarvitaan poliisin toimivaltaa kotirauhan suojaamaan tilaan pääsyyn ja tarvittaessa voimakeinojen käyttöön, mikäli tilanne sitä vaatii. Toimivaltainen sosiaaliviranomainen tekee asiasta virka-apu pyynnön poliisille ja päällystöön kuuluva poliisimies tekee päätöksen virka-avun antamisesta. Partio tarvittaessa avaa oven ja turvaa muutoinkin sosiaaliviranomaisen hallintotoimenpiteen siten, että tavoite saavutetaan. Tässä esimerkkitapauksessa tavoitteena on, että lapsen tilanne saadaan turvattua. Virka-apupyynnön perustana on laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, 4 luku 22§: sosiaalihuollon viranomaisen oikeus saada virka-apua:

”Sosiaalihuollon viranomaisella on oikeus saada laissa säädettyjen tehtäviensä suorittamiseksi tarpeellista virka-apua muilta viranomaisilta.

Virka-avun antajan tulee salassapitovelvollisuuden estämättä ilmaista sosiaalihuollon viranomaiselle virka-aputehtävän edellyttämät tiedot.”³³

4.2 Poliisin oikeus saada virka-apua sosiaalitoimelta

Virka-apua annetaan viranomaisten välillä tilanteissa, joissa oma toimivalta ei riitä tietyn toimenpiteen suorittamiseen. Kuten jo edellä mainitsinkin, poliisi antaa lukuisille viranomaisille virka-apua sitä vaativissa tilanteissa. Yleisimpiä tilanteita ovat sellaiset tapaukset, joissa tarvitaan poliisin toimivaltaa puuttua kohdehenkilön oikeushyviin, esimerkiksi koskemattomuuteen tai yksityisyyteen.

Vaikka poliisi onkin useasti virka-avun antajan roolissa, on poliisilla oikeus saada virka-apua myös muilta viranomaisilta. Poliisilain 9 luvun 2§ asettaa raamit poliisille oikeutettuun virka-apuun. Muiden viranomaisten on annettava poliisille tarvittavaa virka-apua po-

³³ Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista 4:22§

liisille kuuluvan tehtävän hoitamiseen. Virka-apua antavalla osapuolella tulee olla toimivaltaa antaa kyseistä virka-apua. Poliisin pyytävän virka-apupyynnön päätöksen tekee päällystöön kuuluva poliisimies, ellei laissa erikseen toisin määrätä tai asian kiireellisyys muuta vaadi.³⁴

Poliisin tehtävissä, poliisin ei kuitenkaan juuri tarvitse esittää sosiaalitoimelle virka-apupyynnöjä. Haastatteluissa tulikin ilmi, ettei sosiaalipäivystäjille tullut mieleen tilannetta nopeasti ajateltuna, jossa heidän olisi pitänyt antaa virka-apua poliisille. Haastateltava 3 kertoi esimerkin, jossa poliisi voisi pyytää virka-apua sosiaalitoimelta. Tällainen voisi olla esimerkiksi tutkinnassa tehtävä, jossa esitutkinnan suorittamiseksi rikostutkija tarvitsee dokumentteja liittyen tiettyyn perheeseen tai lapseen. Tällöin voidaan pyytää virka-apua tarvittavien asiakirjojen saamiseksi.

³⁴ Poliisilaki 9:2§

5 POLIISIN JA SOSIAALIPÄIVYSTYKSEN YHTEISTYÖ

Vuonna 2008 poliisin tavoitteena oli saada sosiaalityöntekijä jokaiselle poliisilaitokselle. Sosiaalitoimi on poliisin merkittävä yhteistyökumppani erityisesti lapsiin ja perheisiin liittyvissä asioissa, esimerkiksi lasten ja nuorten tekemien rikosten selvittämisessä sekä perheväkivallan ehkäisyssä.³⁵ Väestön ikääntyminen ja pyrkimys mahdollisimman pitkään kotona asumiseen aiheuttavat lisääntyvissä määrin poliisille ja sosiaalipäivystykselle yhteisiä tehtäviä. Tällaisesta tilanteesta esimerkkinä ovat yksinasuvat muistisairaat vanhukset, jotka lähtevät kotoaan yöaikaan kadulle harhailemaan.

Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyö kehittyi, kun huomattiin, että kotihälytystehtävillä on usein sosiaalitoimen piiriin kuuluvia asiakasperheitä. Poliisi kohtaa työtehtävillään usein apua ja tukea tarvitsevia ihmisiä ja usein nämä ihmiset ovat sekä poliisin että sosiaalitoimen asiakkaita. Näiden apua tarvitsevien henkilöiden tulevaisuutta ajatellen on ensiarvoisen tärkeää, että poliisi ja sosiaalitoimi pystyy sujuvaan yhteistyöhön.³⁶

Sosiaalialan ammattilaisen mukana olo poliisilaitoksilla tuo uusia työkaluja varhaiseen puuttumiseen. Puhe varhaisesta ja nopeasta puuttumisesta korostuu nuorten ja lasten kohdalla. Sosiaalityöntekijät näkevät yhteiskunnallisen hyödyn ja merkityksen nousevan erityisesti nopean ja varhaisen puuttumisen kautta saavutettavista eduista. Työn yhteiskunnallinen merkitys näkyy yhteiskuntarauhan ja yleisen turvallisuuden parantumisena.³⁷

Sosiaalityöntekijän läsnäolo poliisiasemalla on koettu hyödylliseksi, koska se mahdollistaa arkisen keskustelun lisäksi myös nimettömän konsultaation asiakkaisiin liittyen. Samoin sosiaalityöntekijät voivat kääntyä poliisin puoleen poliisin toimialaan liittyvissä kysymyksissä. Eri ammattialojen välinen vuorovaikutuksellinen keskustelu laajentaa molempien osapuolien näkemyksiä sekä osaamista.

5.1 Poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyön historia Lahden seudulla

Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyöstä Lahden seudulla ei ole julkaistu mitään erillistä historiikkaa. Tähän historiakatsaukseen olen koonnut tiedot muutaman julkaisun lisäksi keskustelemalla Päijät-Hämeen sosiaalityöntekijöiden kanssa ja käymällä sähköpostikirjeen-

³⁵ Sisäasiainministeriö poliisiosasto 2008, 2

³⁶ Heino ym. 2005, 12

³⁷ Heino ym. 2005, 12

vaihtoa Perhe- ja sosiaalipalvelujen / työikäisten palvelujen tulosaluepäällikö Leila Kankaisen kanssa. Kankainen vastaa sosiaalipäivystyksen toiminnasta Päijät-Hämeen alueella.

Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyön historia Lahden seudulla juontaa juurensa jo 1970-luvulle, jolloin Lahden kaupunki aloitti tiiviin yhteistyön poliisitoimen kanssa. Vuonna 1975 Lahden poliisiasemalle perustettiin selviämisasema ja vuodesta 1977 lähtien poliisilaitokselle sijoitettiin Lahden kaupungin oma sosiaalityöntekijä. Poliisin ja sosiaalitoimen yhteistyön kehitys jatkui 1980-luvulla ns. pol-sos - yhteistoiminnon seurauksena.³⁸ Alkuvaiheessa yhteistyö painottui selviämisasematyöhön.³⁹ Lahden poliisilaitoksella työskenteli sairaanhoitaja ja sosiaalityöntekijä aina vuoteen 2004. Tällöin poliisilaitos halusi panostaa terveydenhuollon osaamiseen ja tästä syystä sosiaalityöntekijän toimi poliisilaitoksella päättyi hetkellisesti. Tämän seurauksena poliisin ja sosiaalitoimen välille syntyi Lahdessa jonkin asteinen kuilu.⁴⁰ Lahti sai vuosina 2006-2007 Etelä-Suomen lääninhallituksen hankerahaa Päijät-Hämeen sosiaalipäivystystoiminnan kehittämiseen. Sosiaalipäivystystä kehitettiin tuolloin valtakunnallisesti ja toiminnan sisältö oli erilaista kuin aikaisempi selviämisasematyö. Uusi sosiaalipäivystys keskittyi ensisijaisesti virka-ajan ulkopuoliseen lastensuojelutyöhön, myöhemmin mukaan ovat tulleet yhä suuremmissa määrin kaikenikäisten ihmisten kiireelliset sosiaalihuollolliset tarpeet. Edellä mainitun hankkeen päätyttyä sosiaalipäivystystyö vakinaistettiin seudullisesti toteutettuna Päijät-Hämeeseen. Sosiaalipäivystystyön toimitilat siirtyivät Lahdessa poliisiasemalle 1.11.2006 alkaen, kun sosiaalipäivystäjien toimitilat lastensuojelulaitoksessa joutuivat remonttiin. Tästä lähtien sosiaalipäivystys on sijoittunut poliisiaseman tiloihin.⁴¹ Yhteistyö on jatkunut tähän päivään asti. Tänä päivänä Lahden pääpoliisiasemalle on sijoitettuna ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys.

Tarve sosiaalialan ammattilaisen työskentelylle poliisihallinnossa on koettu kumpuavan yhteiskunnallisesta murroksesta, sosiaalisten ongelmien lisääntymisestä sekä asiakkaiden yhä enemmissä määrin moniongelmaisuudesta.⁴²

³⁸ Heino ym. 2005, 10

³⁹ Kankainen 2019

⁴⁰ Suokas 2010, 20

⁴¹ Kankainen 2019

⁴² Heino ym. 2005, 11

5.2 Yhteistyön tilanne tänäpäivänä

Kuten aiemmin on tullut esille, tällä hetkellä sosiaalipäivystys toimii Päijät-Hämeen alueella kahdessa pisteessä, Lahden pääpoliisiasemalla Hennalassa sekä Päijät-Hämeen keskussairaalassa Akuutti 24:ssä. Yhteistyö toimii haastattelujen perusteella erittäin hyvin tällä hetkellä. Hyvän yhteistyön perustana toimii haastattelujen mukaan ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen työpisteen sijoitus juuri poliisiasemalle.

Sosiaalihuoltolain soveltamisoppaan mukaan laki ei edellytä koko sosiaalipäivystystoiminnan siirtämistä terveydenhuollon päivystyksen piiriin. Kunnilla on edelleen mahdollisuus kehittää sosiaalipäivystystoimintaa alueellisten tarpeiden ja olemassa olevien hyvien käytäntöjen mukaisesti. Oppaassa todetaan erikseen, että toimivat mallit esimerkiksi poliisin kanssa on mahdollista säilyttää.⁴³ Lahden pääpoliisiasemalle sijoitettu sosiaalipäivystys onkin malliesimerkki aikaisemman, hyväksi osoittautuneen toimivan mallin säilyttämisestä ennallaan.

⁴³ Sosiaali- ja terveysministeriö 2017, 90

6 HAASTATTELUJEN TOTEUTUS

6.1 Haastateltavat henkilöt

Kuten kappaleessa ”tutkimuksen toteuttaminen” mainitsinkin, pyrin haastatteluilla saamaan suhteellisen realistisen kuvan poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyöstä peruspoliisitoiminnan näkökulmasta. Kokonaiskuvan hahmottamiseksi päätin haastatella poliiseja niin valvonta- ja hälytyssektorilta kuin rikostorjuntasektorilta. Tässä kappaleessa esittelen lyhyesti jokaisen haastateltavan ja kerron heidän virkataustastaan. Haastatteluissa sovimme, etten julkaise haastateltavien nimiä. Jotta lukija pysyy selvillä, kenen haastateltavan sanomisista puhutaan, nimesin henkilöt perinteisesti H1, H2, H3, H4 ja H5

Ensimmäisen haastateltavan valitsin rikostorjuntasektorin puolelta, tarkemmin Lahden rikostutkinnasta. Haasteltava toimii vanhempana rikoskonstaapelina ja hänellä on reilu 30 vuotta virkauraa taustalla, josta hän on suurimman osan toiminut Päijät-Hämeen alueella. Haastateltava on käynyt mm. lasten haastattelukurssin ja hän hoitaakin pääsääntöisesti heidän tutkintaryhmänsä alaikäisiin liittyvät jutut. Tästä haastateltavasta käytän nimeä H1.

Toiseksi haastateltavaksi valitsin Lahden valvonta- ja hälytystoiminnan puolelta ylikonstaapelin, joka toimii kenttäjohtajana. Haastateltavalla on tehnyt poliisin työtä kentällä yli 30 vuotta, josta hän on toiminut kenttäjohtajana/ryhmänjohtajana 13 vuotta. Hänen työuransa alkoi pääkaupunkiseudulta, mutta suurimman osan urastaan hän on työskennellyt Päijät-Hämeen alueella. Tästä haastateltavasta käytän nimeä H2

Kolmanneksi haastateltavaksi valitsin Lahden liikennepoliisisektorin puolelta vanhemman konstaapelin. Haastateltava on koulutukseltaan sekä poliisi että sosiaalityöntekijä. Haastateltava on toiminut 10 vuotta sosiaalityöntekijänä, josta 4 vuotta esimiestehtävissä johtavana sosiaalityöntekijänä Päijät-Hämeessä. Hän on toiminut myös vuoden poliisina, Helsingissä sekä Päijät-Hämeessä. Tästä haastateltavasta käytän nimeä H3

Neljäs haastateltava on johtavan sosiaalityöntekijän sijainen Päijät-Hämeessä. Hän on toiminut sosiaali- ja terveystalalla yli 20 vuotta. Sosiaalipäivystyksessä hän on työskennellyt 3 vuotta, josta viimeisen puolivuotta johtavan sosiaalityöntekijän sijaisena. Tästä haastateltavasta käytän nimeä H4

Viides haastateltava on sosiaalityöntekijä Päijät-Hämeen sosiaalipäivystyksestä. Hän on työskennellyt sosiaalialalla noin 30 vuotta. Hän on ollut mukana Kymenlaakson alueella sosiaalipäivystyksessä reilu 10 vuotta, jonka jälkeen Päijät-Hämeessä noin 2 vuotta. Hänel-

lä on kokemusta ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyspisteen sijaitessa sekä sairaalla että poliisiasemalla. Tästä haastateltavasta käytän nimeä H5.

6.2 Haastattelujen toteutus

Toteutin haastattelut loppukesän ja alkusyksyn aikana työharjoitteluni loppupuolella Lahden pääpoliisiaseman sekä Päijät-Hämeen hyvinvointikuntayhtymän sosiaali- ja terveyspalveluiden tiloissa. Olin etukäteen perehtynyt haastatteluja silmällä pitäen tutkimuskysymyksiin sekä niihin liittyviin teemoihin lukemalla aikaisempia tutkimuksia, selvityksiä ja kirjallisuutta aihealueeseen liittyen. Tein myös kysymysrunгон, jossa oli peruskysymyksiä tutkimukseen liittyen. Tämän jälkeen otin yhteyttä sähköpostitse haastateltaviin henkilöihin, esittelin tutkimukseni aiheen lyhykäisesti sekä kysyin halukkuutta haastatteluun. Kaikki haastateltavaksi suunnittelemani henkilöt halusivat osallistua tutkimukseeni. Saatuaani hyväksynnän haastattelun tekemiseen lähetin haastateltavalle henkilölle alustavan kysymysrunгон tulevan haastattelun sujuvoittamiseksi. Tämän lisäksi olin miettinyt mielessäni yksilöityjä lisäkysymyksiä liittyen haastateltavan henkilön työtehtäviin.

Toteutin haastattelut rennon keskustelumaisesti. Haastatteluissa ei ollut kiire, koska haastateltavat olivat varanneet haastatteluun riittävästi aikaa. Haastattelun edessä minulle heräsikin uusia kysymyksiä yhteistyöhön liittyen, joita en ollut aiemmin ajatellutkaan. Kii-reettömät olosuhteet mahdollistivat myös näiden kysymysten äärelle pysähtymisen. Näin oli mahdollista toteuttaa tutkimukseen sopiva puolistrukturoitu temahaastattelu.

Haastattelut taltioin muistiinpanojen sekä puhelimen ääninauhoituksen avulla. Jokainen haastateltava suostui haastattelujen nauhoittamiseen. En lähtenyt litteroimaan kaikkia haastatteluja sanasta sanaan. Opinnäytetyössäni käyttämät suorat viittaukset ovat sanatarkkoja litterointeja haastatteluista. Haastattelun kesto oli keskimäärin noin puolesta tunnista tuntiin. Haastatteluissa sain kattavat vastaukset esittämiini kysymyksiin, sekä lisäkysymyksiin, joita ilmeni haastattelun aikana. Seuraavassa kappaleessa pyrin kokoamaan haastateltavien kanssa käytyjen keskustelujen pohjalta tutkimukseni tulokset.

7 TUTKIMUKSEN TULOKSET JA ANALYYSI

Lähdin haastatteluissa liikkeelle tutkimukseni ydinkysymyksellä, *onko sosiaalipäivystyksen sijainnilla merkitystä poliisin kanssa tehtävään yhteistyöhön*. Kaikkien haastateltavien mukaan sijainnilla on merkitystä ja on ehdottoman hyvä asia, että sosiaalipäivystys sijaitsee samoissa tiloissa poliisin kanssa. Jokaisen haastattelemani henkilön mukaan yhteistyö toimii hyvin. Hyvän yhteistyön perustana on se tosiasia, että poliisit ja sosiaalipäivystäjät tuntevat toisensa, joka puolestaan madaltaa kynnystä toimivaan vuorovaikutukseen.

Käyttämäni haastattelumenetelmä, teemahaastattelu, ilmeni hyväksi valinnaksi. Vaikka olinkin etukäteen tehnyt kysymyslistaa avoimin kysymyksin, pystyin haastattelun edetessä sekä laajentamaan, että syventämään haastattelukysymysten pohjalta käytyä keskustelua tarpeen mukaan. Analysoidessani litteroituja haastatteluja, nousi tekstistä esille useita yhteisiä teemoja yhteistyön kuvaamisessa, joita seuraavissa alaotsikoissa käsittelen. Olen tuonut haastateltavien kokemuksen lisäksi omia näkökulmia haastatteluteemoihin liittyen työharjoittelun aikana saamani kokemuksen perusteella.

7.1 Sijainnin merkitys yhteistyöhön

Tutkijana toimiva ensimmäinen haastateltava on sitä mieltä, että päivystävän sosiaalityöntekijän tulee olla ehdottomasti poliisiasemalla. Ensimmäisen haastateltavan kanssa samoilla linjoilla on haastateltava 3, joka puolestaan tuo esille virka-ajan ulkopuolella tapahtuvan yhteistyön. Yhteydenpito sekä tiedonvaihto toimii huomattavasti paremmin niin virka-ajalla kuin sen ulkopuolellakin sosiaalipäivystyksen ollessa poliisiasemalla.

”Se helpottaa työtä, ensinnäkin kynnys mennä kysymään asioita on olematon, sitä ei ole. On tosi helppo mennä kysymään.” (H1)

”Tiedon vaihtamisen kautta on myös paljon helpompaa tässä, kun saa virka-ajan ulkopuolellakin yhteyden, poliisilla ja sossulla on kuitenkin paljon yhteisiä asiakkaita ja asioita.” (H3)

”Mitä lähempänä sosiaalipäivystys on poliisin toimipistettä, sitä matalampi kynnys on ottaa yhteyttä puolin ja toisin” (H4)

Haastateltavan 2, jolla on pitkä kokemus kenttäpoliisin työstä, kertoo huomanneensa sijainnin merkityksen käyneen ilmi jo Lahden aiemmalla pääpoliisiasemalla Salininkadulla. Hyvä yhteistyö on jatkunut myös Lahden uudella pääpoliisiasemalla Hennalassa.

”Kuitenkin kysellessä mielipiteitä kenttäpoliiseilta, oli kaikki oikeastaan sitä mieltä, että kyllä se on niin hyvä, kun sosiaalipäivystäjät ovat fyysisesti tässä.” (H2)

Sen lisäksi, että fyysisellä sijainnilla on yhteistyön sujuvuuden kannalta merkitystä, vaikuttaa se, että kasvot ovat tutut, vaikkakin sosiaalipäivystyksessä onkin ollut paljon sosiaalipäivystäjien vaihtuvuutta.

Myös haastattelemieni sosiaalityöntekijöiden mielestä sijainnilla on merkitystä. Samoissa tiloissa työskenteleminen helpottaa yhteydenpitoa, aina voi kysyä ja tarkentaa mieltä askarruttavia asioita. Yhteistyön sujuvuutta edistää myös molemminpuolinen ”tuttuus”, joka syntyy jo kahvihuoneessa. (H4 ja H5) Sosiaalipäivystyksen sijainti poliisiasemalla edesauttaa yhteisille tehtäville pääsemistä reaaliajassa ja tekee yhteistyöstä tehokasta.

”Kun ollaan samalla tehtävällä ja tunnetaan toisemme, on huomattavasti helpompi tehdä sujuvaa yhteistyötä kokonaisvaltaisesti” (H3)

”Yhteistyön sujuvuutta edistää molemmin puolin myös ”tuttuus”, joka syntyy jo yhteisessä kahvihuoneessa. Arkinen neuvon kysyminen ja konsultointi on luonnollinen osa jokapäiväistä yhteistyötä ja tätä ei olisi, jos poliisi ja sosiaalipäivystys eivät ole samoissa tiloissa.” (H5)

Harjoittelussa oman kokemani perusteella voin samaistua haastateltavien kokemuksiin sijainnin merkityksestä. Sijaintia ei voi mielestäni liikaa korostaa, koska mielestäni yhteistyö perustuu pitkälti juuri läheiseen sijaintiin.

7.2 Rikostutkinnan kanssa tehtävä yhteistyö

Haastateltavat 1 toimii Lahden rikostutkinnassa ja hänellä on kolmen vuosikymmenen kokemus rikostorjunnasta. Tähän kappaleeseen käytän pääosin hänen haastattelussa esille tulleita asioita.

”Lapsia kuultaessa voin käydä etukäteen kysymässä sosiaalipäivystyksestä sosiaalityöntekijän kuulusteluun kuulustelutodistajaksi, tämäkin yhteistyö on erittäin joustavaa. Sosiaalipäivystäjä hoitaa ns. sosiaalipuolen ja toimii samalla kuulustelutodistajana. Täytyy muistaa, ettei alle 18-vuotiasta saa kuulustella ilman kuulustelutodistajaa” (H1)

Sosiaalityöntekijä tarkistaa viimeistään tässä vaiheessa omista tietojärjestelmistään, että lastensuojeluilmoitus on tehty. Sosiaalityöntekijä välittää tässä vaiheessa myös tiedon tapahtuneesta lapsen omalle sosiaalityöntekijälle, mikäli lapselle on jo sellainen nimetty.

Kuulustelujen yhteydessä voi tulla ilmi, että joku on pulassa, vaikka mitään rikosta ei olisi tapahtunutkaan. Tällaisissa tapauksissa mikään ei estä ottamasta yhteyttä toiseen viranomaiseen esim. sosiaalipäivystäjään, jolla on monipuolisempi avuntarjoamisen kirjo. (H1)

”Sosiaalipäivystäjällä on sellaista tietotaitoa, jota poliisilla ei välttämättä ole ollenkaan. Heillä on kanavat, jota kautta apua saadaan oikeaan osoitteeseen.” (H1)

Haastateltava 1 on sitä mieltä, että kynnys kysyä työasioihin liittyviä juttuja olisi huomattavasti suurempi, mikäli pitäisi aina soittaa johonkin päivystysnumeroon sosiaaliviranomaisen tavoittamiseksi. Haastattelun perusteella voi päätellä, että hän kokee nykyisen rakenteen erittäin hyväksi, tämä käy ilmi läpi haastattelun.

”Poliisiasemalle tulee virka-aikana ihmisiä toimittamaan mitä erilaisempia asioita, jotka eivät ole poliisiasioita, ajoittain näitä asiakkaita ohjataan sosiaalipäivystäjän juttusille.”(H5)

Ollessani itse työharjoittelussa esikäsittely-yksikössä huomasin ilmoituksia vastaanottaessa, että ajoittain ikäihminen tulee tekemään ilmoituksia, joissa ei välttämättä ollut mitään järkeä. Näissä tilanteissa huomasin, että kyse oli ehkä enemmän iän tuomista haasteista. Tämänkaltaisissa tapauksissa tilanteen niin vaatiessa, voi poliisi ohjata henkilön sosiaalipäivystäjän luokse tai pyytää sosiaalipäivystäjää arvioimaan palveluntarvetta. Näin toteutetaan hyvän hallinnon palveluperiaatetta. Myös haastateltava 5 kertoi vastaavista tilanteista.

Toinen erittäin hyvä puoli tutkinnan kanssa tehtävässä yhteistyössä on sosiaalipäivystäjän pyytäminen alaikäisen kuulusteluihin. Koska poliisiasemalla sijaitsee Päijät-Hämeen sosiaalipäivystyksen yksikkö, on sosiaalipäivystäjä yleensä paikalla, jolloin hänet saadaan tarvittaessa nopeastikin paikalle kuulusteluun.

7.3 Alaikäiset rikoksentekijät

Alaikäiset rikoksentekijät työllistävät poliisia lähes päivittäin. Alaikäisen syyllistyessä esimerkiksi näpistykseen, ilmoittavat kaupat tapauksesta hätäkeskukseen, joka välittää tehtävän puolestaan poliisille ja sosiaalipäivystäjälle. Poliisi käy paikalla selvittämässä asiaa ja tuo alaikäisen usein sosiaalipäivystyksen pisteeseen. Poliisiasemalla, riippuen alaikäisen rikosoikeudellisesta vastuusta, hänelle annetaan sakko, jonka jälkeen sosiaalipäivystäjä hoitaa tarvittavat jälkitoimet.

”Partio voi tuoda esim. alaikäisen näppärin asemalle, josta päivystys ottaa jutusta kopin, tällöin partio vapautuu nopeammin omiin tehtäviinsä.” (H3)

Alaikäiset rikoksenteelijät eivät rajoitu pelkästään näpistelijöihin. Muita yleisiä alaikäisen tekemiä rikoksia ovat päihteisiin liittyvät rikokset, esim. huumausaineen käyttörikokset, alkoholirikkomukset sekä rattijuopumukset. Näiden lisäksi alaikäiset syyllistyvät esimerkiksi vahingontekorikoksiin. (H5)

Sosiaalipäivystäjä kirjaa lastensuojeluilmoituksen ja on lapsen vanhempiin yhteydessä sekä kutsuu lapsen vanhemmat noutamaan lapsen poliisiasemalta. Tässä yhteydessä sosiaalipäivystäjä voi myös selvittää tarkemmin lapsen tilannetta vanhempien kanssa. (H2 ja H5)

Oman kokemuksen mukaan alaikäisen rikoksenteelijän kohdalla yhteistyö sujuu saumattomasti sosiaalipäivystyksen kanssa. Riippuen tapauksesta alaikäinen kuljetetaan kotiinsa taikka tarpeen vaatiessa sosiaalipäivystäjän toimipisteeseen, jos esimerkiksi vanhempia ei tavoiteta.

7.4 Lastensuojeluilmoituksista

Poliisi on lastensuojelulain 5:25§ mukaan ilmoitusvelvollinen, kun hän saa tehtäviä hoitaessaan tiedon lapsesta, jolla on hoidon ja huolenpidon tarpeessa on puutteita, lapsella on muuten kehitystä vaarantavat olosuhteet tai lapsen oma käyttäytyminen edellyttää mahdollista lastensuojelun tarpeen selvittämistä.⁴⁴ Poliisilla on mahdollisuus itse kirjata lastensuojeluilmoitus, mutta kuten haastatteluista käy ilmi ja nykyinen yhteistyö sen mahdollistaa, sosiaalipäivystyksen sosiaalityöntekijä kirjaa poliisin suullisesti tekemän lastensuojeluilmoituksen suoraan sosiaalihuollon tietojärjestelmään.

Haastateltava 5 mukaan lastensuojeluilmoituksiin liittyen sosiaalipäivystykseen voi mennä myös neuvottelemaan jostain tietyistä tapauksesta ja yhdessä pohtia sosiaalipäivystäjän kanssa, mitkä tarvittavat toimenpiteet asian tiimoilta olisi järkevintä. Konsultaatiota on myös mahdollista tehdä nimettöminä sellaisista tehtävistä, jotka eivät ole vielä tulleet sosiaalipäivystäjien tietoon ilman, että tuodaan asianosaisten nimiä julki, jolloin anonymiteetti säilyy.

⁴⁴ Lastensuojelulaki 5:25§

”Kirjoittaisinko mä tästä lastensuojeluilmoituksen, vai menisinkö mä neuvotteleen tonne 30 metrin päähän siihen toimistoon, kop kop hei, et meil oli tällainen keikka. Varsinkin kun nyt niillekin tulee nämä samat tehtävät ja tiedetään, et ne on saanut samat tehtävät.” (H2)

Mielestäni varsinkin kentän puolella korostuu lastensuojeluilmoitusten tekeminen. Tässä yhteistyön sujuvuus ilmeneekin keskeisesti, kun voi käydä tilanteen läpi sosiaalipäivystäjän kanssa, jonka jälkeen sosiaalipäivystäjä kirjaa poliisin tekemän suullisen lastensuojeluilmoituksen asiasta. Tämän jälkeen partio on taas vapaa muille tehtäville.

7.5 Poliisin työn tehokkuuden lisääminen

Haastateltavien mukaan toimiva yhteistyö poliisin ja sosiaalipäivystyksen välillä on merkittävässä roolissa poliisin tehtävien sujuvoittamisen kannalta. Tehtävien sujuvoittaminen puolestaan vapauttaa poliisin takaisin muihin tehtäviin.

Haastateltava 2 tuo esille yhteistyön merkityksen yhteisten tehtävien hoidossa kenttätöissä. Partion toinen jäsen pystyy tarvittaessa jäämään sosiaalipäivystäjän kanssa jututtamaan asiakasta. Tällöin partion toinen osapuoli vapautuu tekemään tehtävään liittyvää muuta työtä esimerkiksi kirjallisia töitä.

”Nyt tässä poliisipartio pääsee helpommin suorittamaan ehkä siihen samaan tehtävään liittyvää muuta tehtävää, ainakin se toinen partiokaveri, jos toisen tarvii jäädä sossun kanssa jutteleen ja selventämään sitä sen asiakkaan kanssa. Ni sit toinen pääsee tekemään tänne niitä kirjallisia jo ja tällöin partio pääsee nopeammin suorittamaan muita tehtäviä.” (H2)

Haastateltava 4 kertoo sosiaalipäivystyksen helpottavan poliisin työtä siten, että he ottavat vastuun tehtävistä, jotka kuuluvat selkeästi sosiaaliviranomaiselle. Liittyi tehtävä sitten vauvaan tai vaariin, voi sosiaalipäivystys auttaa tarpeen mukaan. Sosiaalipäivystäjä ottaa kopin tehtävästä ja poliisi vapautuu jälleen muille tehtäville.

”Sosiaalipäivystäjä eräällä tavalla ottaa vastuun poliisilta tehtävistä, joista poliisin ei tarvitse kantaa huolta. Päivystävä sosiaalityöntekijä arvioi esim. päihdekodista mihin lapsi menee, poliisin ei tätä arviota tarvitse tehdä.” (H4)

”Poliisi etsii kadonneita vanhuksia ja tarvittaessa päivystävä sosiaalityöntekijä voi järjestää vanhukselle lisää kotiapua tai kriisipaikan vanhustenhuoltoyksiköstä.” (H4)

7.6 Sijainnin merkitys sosiaalipäivystäjien turvallisuuteen

Haastateltavien 3, 4 ja 5 mukaan sosiaalipäivystyksen sijainti poliisiasemalla on paras mahdollinen malli myös sosiaalipäivystäjien turvallisuuden kannalta. Poliisiasema takaa huipputurvalliset tilat ja aina tarvittaessa voidaan pyytää poliisiaseman vartija avuksi. Huoneeseen tuleville nuorille on yleensä suoritettu turvallisuustarkastus muun muassa vaarallisten esineiden varalta.

”Haastateltava 2 muistuttaa, että sairaala on tietysti isompi rakennus ja siellä on muutama vartija, niin apua ei saada ehkä yhtälailla. Poliisiasemalla vartijat ovat varmemmin lähempänä kuin sairaalalla”(H2)

”Sijainnilla on merkitystä sosiaalipäivystäjien turvallisuuden näkökulmasta. Kun sosiaalipäivystykseen tulee asiakkaita (esim. sijoituspaikastaan karkuteillä olevia nuoria, päihtyneitä tms.) on tilanteen kriisiytyessä apu lähellä. Usein jo poliisiasemalla olo saa aggressiivisen nuoren rauhoittumaan ja vielä enemmän, jos poliisi seisoo päivystyksen ovella, kun tilannetta selvitetään”(H5)

7.7 Yhteistyö sairaalasta käsin

Haastateltava 5 on työskennellyt sosiaalipäivystyksessä sekä poliisiasemalla että sairaalassa. Hänen kokemuksensa mukaan käytännön työssä on merkittävä ero, kumman tiloihin sosiaalipäivystyspiste on sijoitettuna. Suurin ero näkyy tiedon kulkemisessa ja tehtävien joustavassa hoitamisessa. Käytännön työssä hän on huomannut, että poliisissa on niukka resurssi tehtävien suorittamiseen. Fyysinen läheisyys helpottaa yhteistyötä esim. lastensuojeluasioissa.

”Lainlaatijalla on ajatus, että sosiaalipäivystys yhä enemmän siirtyisi niin sanottuihin laajan päivystyksen sairaaloihin, täällä Lahdessa se tarkoittaisi Päijät-Hämeen keskussairaala. Mielestäni tämä olisi harmillinen asia, sillä yhteistyö poliisiasemalla on hyvää ja se väistämättä kärsii ja heikkenee, jos ollaan fyysisesti eri paikoissa.” (H5)

”Kun poliisi tehtävällään huomaa mahdollista lastensuojelun tarvetta, voi hän sosiaalipäivystyksen toimiston ohi kulkiessaan poiketa konsultoimaan sosiaalipäivystäjää, joka tarvittaessa kirjaa asiassa lastensuojeluilmoituksen”(H5)

Kyseinen menettely ei onnistuisi yhtä sujuvasti, mikäli sosiaalipäivystys sijaitsisi sairaalassa.

Haastateltava 1 arvelee, että tilanteita, joissa tarvitaan päivystävää sosiaalityöntekijää, tulee ilmi enemmän poliisin taholta, kun sairaalan puolelta. Haastateltavan 3 mukaan poliisin ja sosiaalityöntekijän yhteistyötä vaativat työtehtävät voivat vaatia useissa tilanteissa kiireellisempää arviota kuin sairaalassa sosiaalihuollon arviota sisältävät työtehtävät.

”Aika paljon mä veikkaan, et kun puhutaan päivystävästä sossusta, niin kun puhutaan niistä tilanteista missä heitä tarvitaan, tulee ilmi poliisin tahoilta, kun se, että tulisi ilmi sairaalassa. Voihan sinnekin tulla pahoinpitelyn uhri, mutta uskon, että tilanteet tulee useammin poliisin toimesta ilmi. Esimerkiksi lapset paskan keskellä, eikä se tieto mene sairaalassa eikä tieto ole sairaalassa vaan poliisiasemalla” (H1)

”Totta kai sairaalassakin on paljon asiakkaita, vanhoja, sairaita ym. jotka sosiaalihuoltoa tarvitsee, mutta se ei ole ehkä yhtä kiireellistä. Se kiireellisyys korostuu minun mielestäni paremmin poliisin tehtävien kautta. Poliisille tulevat tehtävät ovat yleensä akuutimpia, esimerkiksi huumeluola ja lapsi” (H3)

Haastateltava 1 uskoo, että yhteydenotot sairaalaan jäisivät vähemmälle, myös tietojen vaihto kävisi huomattavasti mutkikkaammaksi ja jäykemmäksi mm. tietoturvaseikkojen vuoksi. Haastateltava 4 mukaan yhteydenottojen vähentyminen myöskin voisi johtaa lastensuojeluilmoitusten vähentymiseen.

”Jos sosiaalipäivystäjä on sijoitettuna sairaalan toimipisteeseen, ajattelen, että yhteydenotot ja esimerkiksi lastensuojeluilmoitusten tekeminen saattaa vähentyä.” (H4)

7.8 Yhteistyön kehittäminen sekä tulevaisuuden näkymät

Rikostutkinnassa työskentelevä haastateltava 1 mukaan yhteistyö on tällä hetkellä erittäin hyvällä tasolla. Hän ei osannut kertoa tulevaisuuden näkymistä kovinkaan paljoa, mutta hän uskoo kuitenkin yhteistyön huononevan, mikäli sosiaalipäivystys poistuu poliisiaseman tiloista.

”Tämä nykyinen systeemi on ollut monia vuosia käytössä ja mielestäni tämä on helkkarin hyvä” (H1)

Kenttäjohtajana toimiva haastateltava 2 kertoi sosiaalipäivystyksen sekä poliisin päällystön henkilöstön pitävän muutaman kerran vuodessa kokouksia, joissa käydään läpi yhteistyön

kehittämiskohteita ja missä on onnistuttu yhteistyössä. Hänen mielestään yhteistyö on tällä hetkellä hyvällä mallilla sekä tämänkaltaiset kokoukset ovat riittäviä toimenpiteitä kehityksen seuraamisen kannalta.

”Lainsäädäntö ja muut käytännöt pitkälti sitten muokkaa tuota yhteistyötä tulevaisuudessa” (H2)

Haastateltava 3 mukaan yhteistyö toimii hyvin jo nyt. Varsinkin tutkinnan näkökulmasta yhteistyö toimii mallikkaasti. Kehittämisehdotuksena hän kuitenkin toivoisi, että vielä laajemmin kaadettaisiin rajoja. Hän muistuttaa, ettei sosiaaliviranomaiset ole pelkästään lapsia varten. Poliisi voisi käyttää sosiaaliviranomaisia vielä enemmän, varsinkin nyt kun resursseja on vähän. Tämän lisäksi tapahtumat, joissa tiedetään olevan paljon nuorisoa liikkeellä, voitaisiin hoitaa kokonaisuutena yhteistyönä sekä olla paremmin esillä. Pyrittäisiin jalkautumaan vähän samalla tyylillä kuin Ankkurissa. Myöskin Eerika-järjestelmässä olisi vielä kehitettävää, jotta sieltä saataisiin realistista kuvaa todellisesta sosiaalipäivystyksen tarpeesta

”Vielä matalammalla kynnyksellä poliisi voisi soittaa ja konsultoida sosiaalipäivystäjää. Tällöin poliisin ei tarvitsisi tehdä sitä sosiaalityötä, joka kuuluu sosiaalipäivystykselle... Tehokkuutta voitaisiin parantaa siten, että ohjaa sossuille heille kuuluvat tehtävät / tehtävän loppupuinnin, jolloin poliisi vapautuu omille tehtävilleen nopeammin” (H3)

Haastateltavan 4 mukaan yhteistyö toimii hyvin. Kehittämisen näkökulmasta hän toivoisi poliisin ottavan rohkeammin yhteyttä tilanteissa, jotka kuuluvat selvästi sosiaalityöntekijälle. Tällöin sosiaalityöntekijä voi ottaa kopin tehtävästä ja jatkaa sen tarvittavissa määrin maaliin saakka.

Tulevaisuuden näkymistä haastateltavan 4 mukaan voi olla, että sosiaalipäivystyksestä sekä kriisipäivystyksestä tehtäisiin kokonaan oma yksikkö. Sosiaalipäivystyksen tilat poliisiasemalla ovat jäämässä pieniksi ja eivätkä normaalit asiakkaat pääse tapamaan sosiaalityöntekijää poliisiasemalle kovin helposti.

”Toivon, että jatkossa pohditaan sitä, millä sosiaalipäivystyksen ja poliisin yhteistyö saadaan pidettyä yhtä hyvänä tai jopa parempana. Haasteita tulee, jos Sosiaalipäivystys siirtyy eri tiloihin välittömästi poliisin läheisyydestä.” (H4)

Haastateltava 5 mukaan yhteistyö on hyvällä tasolla. Hänen mielestään poliisin ja sosiaaliviranomaisten välisessä yhteistyössä on kuitenkin aina kehitettävää. Kehitystä hän toivoisi poliisin yhteydenottoa sosiaalipäivystykseen, kun puhutaan lapsen tilanteen arvioinnista. Tällä hän tarkoittaa niitä arkisia tilanteita, joissa aikuiset ovat päihtyneitä ja paikalla on lapsia. Poliisin ei myöskään tarvitse alkaa arvioimaan, voivatko lapset jäädä päihtyneiden vanhempien seuraan. Tämä on selkeästi sosiaaliviranomaisen tehtävä.

Yhteisiä palavereja on ollut ja nyt niitä olisi tarkoitus pitää muutaman kerran vuodessa. Näissä palavereissa pystytään puhumaan erityisesti niistä asioista, mitkä voivat hiertää yhteistyötä. Hänen mukaansa olisi hyvä käydä avointa keskustelua yhteisistä linjoista.

”Tämä nykyinen systeemi on hyvä. Poliisiasema on oikea paikka sosiaalipäivystykselle. Sairaalassa on sairaita, mutta täällä enemmän erilaisia hätätilanteita. Olisi tosi huolestuttavaa, jos joutuisimme pois täältä poliisin huostasta. Kyllä siinä yhteistyö pakosta kärsisi ja jouduttaisiin tavallaan lähtöruutuun” (H5)

8 POHDINTAA

Tähän kappaleeseen kokoan tutkimukseni aikaansaamat johtopäätökset sekä pohdin tutkimuksen luotettavuutta. Lopuksi esittelen mahdollisia jatkotutkimusideoita, joita on ilmennyt tämän opinnäytetyöprosessin eri vaiheissa.

8.1 Johtopäätökset

Opinnäytetyöni tarkoitus oli tutkia poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyötä Päijät-Hämeen alueella, tarkennettuna Lahden pääpoliisiasemalla. Halusin selvittää opinnäytetyössäni yhteistyön tämän hetkisen tilan, sekä tarkastella yhteistyötä poliisin näkökulmasta ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijaitessa poliisiasemalla. Yhteistyön tämänhetkisen tilan lisäksi halusin myös hahmottaa yhteistyön tulevaisuuden näkymiä sekä tietää, miten yhteistyötä voisi vielä kehittää.

Tutkimukseni perusteella poliisin ja sosiaalipäivystyksen yhteistyö on kiitettävällä tasolla. Haastatteluissa tuli esille, että ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijainnilla Lahden pääpoliisiasemalla on Päijät-Hämeessä tapahtuvassa yhteistyössä keskeisen suuri merkitys. Haastatteluista huokui hyvällä tasolla oleva kokonaisvaltainen yhteistyö niin kenttätyössä kuin rikostutkinnassakin. Poliisin ja sosiaalipäivystyksen tiivis yhteistyö mahdollistaa sujuvan viranomaisyhteistyön kokonaisuuden, josta hyötyy niin asiakkaat kuin työntekijätkin.

Kaikki haastateltavat ovat yksimielisiä sosiaalipäivystyksen sijainnin säilymisen tärkeydestä poliisiasemalla taikka sen välittömässä läheisyydessä. Vaikka en ollut työharjoitteluni aikana kuullut, että yhteistyössä olisi mitään merkittäviä ongelmakohtia, tuli minulle kuitenkin yllätyksenä haastateltavien vahva yhtenäinen kanta nykyisen yhteistyön toimivuuden puolesta. Haastatteluissa annoin kysymällä mahdollisuuden tuoda ilmi myös yhteistyön huonoja puolia. Huonot puolet liittyivät sosiaalipäivystäjien puolelta asiakkaiden tapaamismahdollisuuksiin poliisiasemalla, jotka ovat rajoitetut. Poliisien taholta huonoja puolia yhteistyössä ei ilmennyt.

Vaikka yhteistyössä ei ilmennyt merkittäviä huonoja puolia, voisi yhteistyö toimia kuitenkin vielä paremmin. Kehityskohteissa ilmeni vielä laaja-alaisempi yhteistyössä tapahtuva rajojen kaataminen, joka mahdollisesti lisäisi yhteistyötä.

Yhteistyön toimivuuteen nähden onkin hämmästyttävää, että ympärivuorokautista sosiaalipäivystystä on suunniteltu siirrettäväksi terveydenhuollon päivystyksen piiriin. Kun aloitin tutkimuksen tekemisen, en osannut kuvitellakaan kuinka merkittävää roolia sijainti poliisin ja sosiaalipäivystyksen kanssa tehtävässä yhteistyössä esittää. Haastateltavien vahva kanta nykyisen järjestelyn puolesta puhumiselle sai minut miettimään, kuinka yhteistyö muuttuisi, mikäli koko ympärivuorokautinen sosiaalipäivystys siirrettäisiin kokonaan pois poliisin tiloista. Pystyttäisiinkö nykyistä sujuvaa yhteistyötä jatkamaan yksiköiden sijaitessa maantieteellisesti kauempana toisistaan? Ehkä, mutta totuttelemista sekä uusien käytänteiden opettelua se vaatisi. Tämän lisäksi tietyt nykyiset edut kuivuisivat kasaan, näistä esimerkkeinä alaikäisten kuulustelut, lastensuojeluilmoitusten kasvokkain tekeminen sekä nykyisen yhteistyön mahdollistama helppo tiedonvaihto sekä konsultointi.

8.2 Tutkimuksen onnistuminen ja luotettavuus

Tutkimuksen onnistumisen kannalta, koen onnistuneeni suhteellisen hyvin. Onnistuin tarkastelemaan yhteistyötä Päijät-Hämeessä hyvin ja vastaamaan tutkimuksen alussa laatimieni tutkimuskysymyksiin. Yhteistyön tarkastelusta on tarkoituksella jätetty pois sairaalassa työskentelevien sosiaalipäivystäjien näkökulma, mutta kuten haastatteluissa tuli ilmi, keskittyy yhteistyö poliisin ja sosiaalipäivystäjien välillä pääosin Lahden pääpoliisiasemalle, jossa päivystys on ympärivuorokautista. Aihe on yleisesti poliisin näkökulmasta vähän tutkittu, joka lisäsi osaltaan tutkimuksen haasteita. Koska varsinaisia tutkimuksia aiheesta ei ole, tämän opinnäytetyön teoriaosuus painottuu laajalti kirjoihin sekä julkaisuihin, joita aiheesta on aikaisemmin tehty.

Kappaleessa ”reliabiliteetti ja validiteetti” mainitsinkin yleisistä luotettavuuskriteereistä laadullisessa tutkimuksessa. Seuraavassa kappaleessa pyrin tuomaan myös edellä mainittujen kriteereiden pohjalta näkemyksiä tutkimukseni luotettavuuteen niiltä osin, kun se tulee kyseeseen.

Tutkimuksen luotettavuus perustuu suurimmaksi osaksi mahdollisimman tuoreisiin aineistoihin ja asiantuntijahaastatteluihin. Käytin myös sähköpostikirjeenvaihtoa yhtenä lähteenä. Haastateltavat asiantuntijat tutkimukseen valitsin harkinnanvaraisella otannalla heidän kokemuksensa ja taustan perusteella, joka osaltaan lisää luotettavuutta. Luotettavuutta tukee myös se, että lähetin tutkimustulokseni haastateltaville henkilöille. Tämän jälkeen haastateltavat saivat tutustua tuloksiin ja antaa palautetta tuloksista. Tämä lisää tulkintojen

oikeellisuutta haastatteluiden osalta ja on omiaan vaikuttamaan tutkimuksen luotettavuuteen. Muita tutkimuksia samasta aiheesta ei tietääkseni ole, joten en voinut verrata omaa tutkimustani niihin.

Opinnäytetyön luvuissa ”tutkimuksen toteuttaminen” ja ”haastattelujen toteuttaminen” käydään tarkasti läpi tutkimusprosessin eteneminen sekä yksityiskohtia tutkimusaineiston keruusta. Tutkimusaineisto, joka on saatu esimerkiksi haastatteluin, tullaan hävittämään opinnäytetyön valmistuttua. Tämä tarkoittaa, ettei työstä jää muuta dokumentaatiota kuin tämä opinnäytetyö sellaisenaan. Saturaatiota oli havaittavissa haastatteluissa. Haastattelin henkilöstöä niin poliisin kuin sosiaalipäivystyksenkin puolelta ja näissä haastatteluissa toistuivat haastateltavasta henkilöstä riippumatta muun muassa tiivis yhteistyö ja yhteydenpidon helppous.

Yhteistyön kartoittamiseksi valitsin asiantuntijoita niin tutkinnan, kentän kuin sosiaalitoimen puolelta. Vähäisessä haastateltavien määrässä on kuitenkin se etu, että jokaiseen haastatteluun pystyttiin paneutumaan kunnolla sekä saada temahaastattelulla mahdollisimman kattavia vastauksia. Tämän tyyppisissä tutkimuksissa on se ongelma, että haastattelut perustuvat jokaisen omakohtaisiin kokemuksiin ja näkemyksiin. Yleistyksiä tämän tutkimuksen perusteella on täten mahdotonta tehdä.

8.3 Jatkotutkimusideat

Pitkin opinnäytetyöprosessia minulle tuli mieleen lukuisia jatkotutkimusideoita. Uskon, että viranomaisyhteistyöstä poliisin ja sosiaalitoimen välillä saisi useita mielenkiintoisia tutkimuksia. Tämä opinnäytetyö on kuitenkin vain alueellinen pintaraapaisu yhteistyön tarkastelussa. Kuten aiemmin jo mainitsinkin, poliisin näkökulmia esille tuovia tutkimuksia viranomaisyhteistyössä on tehty harmillisen vähän, jonka vuoksi jo pelkästään poliisin näkökulmasta eri alojen yhteistyön tarkastelu toisi uusia tuulia opinnäytetyömassaan.

Tämä tutkimus pyrkii tutkimaan yhteistyötä ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijaitessa poliisiasemalla. Olisikin mielenkiintoista tutkia aihetta toisesta näkökulmasta, eli ympärivuorokautisen sosiaalipäivystyksen sijaitessa kokonaan esimerkiksi sairaalalla. Myös yhteistyön sujuvuuden ja tehokkuuden vertailu näiden kahden eri mallin välillä olisi mielenkiintoista. Tässä voitaisiin hyödyntää esimerkiksi kahden eri poliisilaitoksen alueilla tapahtuvaa yhteistyötä sosiaalipäivystyksen kanssa.

LÄHTEET

Esitutkintalaki, ajantasainen lainsäädäntö, 22.7.2011/805.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110805#L1P2>

Haapaniemi, Lauri & Rantaeskola, Satu 2018: Esitutkinta, Pakkokeinot ja tiedonhankinta – yleistä pakkokeinoista luento (diasarja), Poliisiammattikorkeakoulu.

Haikansalo, Anu & Korander, Timo, 2019: Opinnäytetyöohje.

https://www.polamk.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/polamkwwstructure/67156_ONohjeYAMK2017syksy.pdf?3f2b0366a9dad688

Hankaniemi, Petri 2018: Virka-apu luento (diasarja), Poliisiammattikorkeakoulu.

Heino, Petteri & Randell, Mari & Virolainen, Sanna 2005: Sosiaalityötä poliisilaitoksella, paikallisista innovaatioista valtakunnalliseksi käytännöksi. http://sosiaalitaito.fi/wp-content/uploads/2013/01/sosiaality%C3%B6t%C3%A4_poliisilaitoksella.pdf Luettu 14.7.2019

Holopainen, Liisa & Juurikkala, Virva & Ollila, Piia & Rapeli, Merja 2019: Sosiaali-päivystys Suomessa, kartoitus sosiaalipäivystystoiminnan järjestämisestä ja toiminnasta. Sosiaali- ja terveysministeriö 2019. Helsinki.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161623/37_2019_Sospaivraportti_netti.pdf?sequence=1&isAllowed=y Luettu 30.5.2019

Kananen, Jorma 2017: Laadullinen tutkimus pro graduna ja opinnäytetyönä. Jyväskylän ammattikorkeakoulun julkaisuja. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Kankainen, Heidi & Saira, Pentti 2014: Poliisin ennalta estävän toiminnan strategia vuosille 2014-2018. Sisäministeriön julkaisu 2/2014.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79008/Poliisin%20ennalta%20est%C3%A4v%C3%A4n%20toiminnan%20strategia%20vuosille%202014%20-%202018.pdf> Luettu 10.7.2019

Kuusinen, Sirpa 2017: Valvonta- ja hälytystoiminnan perusteet luento (diasarja), Poliisiammattikorkeakoulu.

Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista, ajantasainen lainsäädäntö 22.9.2000/812. <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2000/20000812>

Lastensuojelulaki, ajantasainen lainsäädäntö, 13.4.2007/417.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2007/20070417>

Moilanen, Tanja & Airaksinen, Matti & Kangasniemi, Mari 2019: Ankkuritoiminnan käsikirja, Sisäasiainministeriön julkaisuja 2019:16.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161483/SM_16_19_Ankkuritoiminnan_kasikirja.pdf?sequence=4 Luettu 6.7.2019

Pakkokeinolaki, ajantasainen lainsäädäntö, 22.7.2011/806.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110806>

Poliisi 2019: Päijät-Hämeen Ankkuri-tiimi, Poliisin internetsivut.

<https://www.poliisi.fi/hame/ankkuri> Luettu 18.10.2019

Poliisilaki, ajantasainen lainsäädäntö, 22.7.2011/872.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2011/20110872>

Päijät-Hämeen hyvinvointiyhtymä 2018: Päijät-Hämeen sosiaalipäivystys.

<https://www.phyky.fi/fi/perhe-ja-sosiaalipalvelut/aikuiset/sosiaalipaivystys/> Luettu 6.10.2019

Saarinen-Kauppinen, Anita & Puusniekka, Anna. 2006: KvaliMOTV – Menetelmäopetuksen tietovaranto. Tampere. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_2.html

Luettu 15.10.2019

Sisäasiainministeriö poliisiosasto 2008: Poliisi ja sosiaaliviranomainen.

https://www.poliisi.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/intermin/embeds/poliisiwwstructure/15045_906325_Poliisi_Fin_LR.pdf?9a15d76ac65bd488 Luettu 10.7.2019

Sisäasiainministeriö 2013: Ankkuri-malli moniviranomaisyhteistyössä, Sisäinen turvallisuus. Sisäasiainministeriön julkaisuja 30/2013.

<http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79022/Ankkuri-malli%20moniviranomaisyhteisty%C3%B6ss%C3%A4.pdf> Luettu 18.10.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö: Sosiaalipäivystys. <https://stm.fi/sosiaalipaivystys> Luettu 30.5.2019

Sosiaali- ja terveysministeriö 2017: Sosiaalihuoltolain soveltamisopas, Valtioneuvoston julkaisu 2017:5, Helsinki.

http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/80391/05_17_Sosiaalihuoltolain%20soveltamisopas.pdf Luettu 16.7.2019

Sosiaalihuoltolaki, ajantasainen lainsäädäntö, 30.12.2014/1301.

<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141301#L3P29a>

Suokas, Päivi 2010: Esitutinnan viranomaisyhteistyö ja lapsi asianomistajana Päijät-Hämeen poliisilaitoksessa. Poliisipäällystön opinnäytetyö. Tampere.

Henkilölähteet:

Sähköpostikirjeenvaihto Leila Kankaisen kanssa 28.7.2019